

OUTCOMES

सन २०२३ — २०२४

एम.ए. भाग :२ अभ्यासपत्रिका क्र. २

साहित्य समीक्षा व संशोधन

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे:

१. साहित्य, समीक्षाव्यवहाराची समज वाढीस लागणे.
२. समीक्षेची संकल्पना समजाऊन घेणे.
३. समीक्षा व्यवहारातील मूल्यकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
४. विविध समीक्षा पद्धती मागील विचारव्यूह, दृष्टी समजावून घेणे.
५. मराठी साहित्य समीक्षकांची परंपरा समजावून घेणे.
६. समीक्षा करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित करणे.
७. संशोधनाची संकल्पना, प्रयोजने, संशोधन पद्धती समजावून घेणे.
८. वाङ्मयीन संशोधनाच्या विविध अभ्यासक्षेत्रांचा परिचय करून घेणे.
९. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधनाचे स्वरूप आणि महत्त्व लक्षांत घेणे.
१०. मराठी साहित्य संशोधकांची परंपरा समजावून घेणे.

अभ्यासक्रम : तृतीय सत्र

१. समीक्षेची संकल्पना

१. समीक्षेची संकल्पना स्वरूप आणि प्रयोजन
२. समीक्षेची प्रक्रिया : वाचन, आस्वाद, विश्लेषण, अर्थनिर्णयन, मूल्यमापन आणि शब्दांकन
३. समीक्षेचे उपयोजन : साहित्यकुतीची समीक्षा, लेखकाची समीक्षा, कालखंडाची समीक्षा, साहित्यप्रकाराची समीक्षा, साहित्यप्रवाहाची समीक्षा, विचारव्युहात्मक समीक्षा.
४. वाङ्मयीन मूल्ये व जीवनमूल्ये : परस्परसंबंध आणि समीक्षा

२. समीक्षेचा दृष्टिकोन

१. आस्वादक समीक्षा २. समाजशास्त्रीय समीक्षा ३. चरित्रात्मक समीक्षा ४. ऐतिहासिक समीक्षा

३. आधुनिक समीक्षा सिद्धांत : परिचय

१. आधुनिकता व उत्तर आधुनिकता २. रूपवाद ३. संरचनावाद ४. उत्तरसंरचनावाद ५. स्त्रीवाद ६. नव — इतिहासवाद, उत्तर — वसाहतवाद
४. मराठी समीक्षेची वाटचाल
१. इ.स. १८७४ ते इ.स. १९२०
२. इ.स. १९२१ ते इ.स. १९४५
१. इ.स. १९४६ ते इ.स. १९७५
१. इ.स. १९७६ ते इ.स. २०००

उद्दिष्ट्यपूर्ती:

वरील अभ्यासक्रमाच्या संदर्भात विद्यार्थ्यांना साहित्यसमीक्षेचे व संशोधनाचे स्वरूप, आदर्श समीक्षकाची साधना व पथ्ये, समीक्षेच्या पद्धती, मराठी समीक्षेची वाटचाल, वाङ्मयीन संशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे, आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन, मराठीतील संशोधन परंपरा इ. विविध घटकांचे नेमके व वस्तुनिष्ठ आकलन झाले आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांच्या साहित्यसमीक्षा व संशोधन विषयक जाणीवा अधिक प्रगल्भ आणि विकसित झालेल्या आहेत.

विषय शिक्षक : प्राचार्य डॉ. वाल्हेकर डी. ए.
मराठी विभागप्रमुख